

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

O SEKTORU LIZINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

30.09.2014. GODINE

Sarajevo novembar/sudeni 2014. godine

I UVOD	3
II POSLOVNE PERFORMANSE LIZING SEKTORA U FEDERACIJI BIH	5
1. STRUKTURA LIZING SEKTORA	5
1.1. Status, broj i poslovna mreža	5
1.2. Struktura vlasništva.....	6
1.3. Kadrovska struktura	6
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	7
2.1. Bilans stanja	7
2.1.1. Kvalitet aktive	8
2.2. Struktura pasive.....	11
2.3. Profitabilnost	12
3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNO UČEŠĆE, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE	13
3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga.....	13
3.2. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora.....	15
3.3. Ponderisana nominalna i efektivna kamatna stopa.....	16
3.4. Prigovori fizičkih lica korisnika lizing usluga	18
III ZAKLJUČCI I PREPORUKE	19
IV PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA.....	20
PRILOZI.....	22
Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima.....	22
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava	23
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava	24
Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing	24
Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja.....	25
Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha	26
Prilog 7. Rangiranje bilansne sume.....	27

I UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor lizing društava, sačinila je Informaciju o sektoru lizinga u Federaciji BiH na dan 30.09.2014. godine na osnovu analize izvještaja o poslovanju koje su lizing društva dostavila Agenciji (posredni-off site nadzor), podacima kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (neposredni-on site nadzor), te ostalim informacijama i podacima koje lizing društva dostavljaju Agenciji.

Poslovanje lizing društava u Federaciji BiH je regulisano Zakonom o lizingu koji je stupio na snagu 03.01.2009. godine („Službene novine Federacije BiH broj: 85/08, 39/09 i 65/13). Zakonom su definisani uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak rada lizing društava, prava i obaveze subjekata u poslovima lizinga, upravljanje rizicima, finansijsko izvještavanje, aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i nadzor nad poslovanjem lizing društava.

Nadzor nad lizing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licence za rad lizing društvima od strane Agencije sa ciljem stalnog praćenje poslovanja i finansijskog stanja svakog pojedinačnog lizing društva i sektora lizinga u Federaciji BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja lizing društava s važećim propisima, te analiziranjem i provjerama finansijskih izvještaja lizing društava.

U cilju ublažavanja negativnih efekata elementarnih nepogoda koje su se desile u maja 2014. godine na fizička i pravna lica u BiH početkom četvrtog kvartala Upravni odbor Agencije donio Odluku o privremenim mjerama za tretman obaveza po osnovu lizing ugovora klijenata lizing društava koji su pogođeni elementarnim nepogodama („Službene novine Federacije BiH” broj 88/14 od 29.10.2014. godine). Osnovni cilj iste je da se kroz posebne regulatorne zahtjeve, koji su fleksibilniji od postojeći minimalnih propisanih u pogledu formiranja i održavanja rezervi za kreditne gubitke, stimulišu lizing društva da nude i ugovoraju posebne mjere, moratorijum na otplatu obaveza po osnovu lizing ugovora i reprogramiranje postojećih obaveza po osnovu lizing ugovora.

U BiH je zabilježena stagnacija fizičkog obima industrijske proizvodnje sa stopm rasta od 0,40% u odnosu na isti period prethodne godine koja je nastala usljed elementarnih nepogoda kao i smanjene potražnje za bh. proizvodima u posmatranom periodu.

Shodno činjenici da su lizing društva u Federaciji BiH orjentisana uglavnom na pravna lica (89,86% potraživanja po finansijskom lizingu se odnosi na pravna lica, 8,08% fizička lica i 2,06% na preduzetnike i ostale), može se konstatovati da su kretanja u sektoru lizinga u direknoj vezi sa ekonomskom situacijom u BiH.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji u BiH

Pokazatelji	2012. godina	2013. godina	2014. godina
Realna stopa rasta GDP	-1,10%	1,51%	0,3% (za pola godine)
Stopa rasta industrijske proizvodnje	-5,20%	6,40%	0,4% (za devet mjeseci)
Prosječna godišnja inflacija	1,80%	-0,10%	-1,2% (posljed. 12 mjeseci)
Stopa nezaposlenosti	28,00%	27,50%	27,50%
Strane direktne investicije	558 miliona KM	478 miliona KM	468 milona KM (za 6 mjeseci)

**Podaci preuzeti od CBBiH*

Bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 30.09.2014. godine iznosila je 487.564 hiljade KM, što je za 90.537 hiljada KM ili 15,66% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. Ukoliko se uporede pojedinačne bilansne sume šest lizing društava (koja na dan 30.09.2014. godine imaju dozvolu za obavljanje poslova lizinga) sa podacima na 31.12.2013. godine, dolazi se do zaključka da je kod jednog lizing društva evidentan porast bilansne sume u iznosu od 6.520 hiljada KM, dok je kod pet lizing društava evidentiran pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 97.057 hiljada KM, od čega se na dva lizing društva odnosi 90,06% ili 87.413 hiljada KM.

Djelatnost lizinga u trećem kvartalu 2014. godine bilježi blago povećanje vrijednosti i broja novo zaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga u odnosu na prethodna dva kvartala 2014. godine.

U periodu od 01.01. do 30.09.2014. godine pet lizing društva je iskazalo negativan finansijski rezultat u iznosu od 13.591 hiljadu KM, dok je jedno lizing društvo iskazalo pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 1.458 hiljada KM, tako da je djelatnost lizinga u Federaciji BiH kao rezultat poslovanja ostvarila gubitak u iznosu od 12.133 hiljade KM. Od navedenog iznosa iskazanog gubitka 10.549 hiljada ili 86,94% predstavlja gubitak jedno lizing društva, a isti je nastao usljed značajne koncentracije izloženosti društva prema jednom korisniku lizinga. Intezivirane su aktivnosti društva na restrukturiranju spornog potraživanja i pozitivni efekti se mogu očekivati do kraja godine, a što će uticati na finansijski rezultat sektora lizinga.

Ukupni kapital lizing društava je na dan 30.09.2014. godine iznosio 24.281 hiljadu KM. U poređenju sa 31.12.2013. godine, navedena pozicija je manja za 11.681 hiljadu KM ili 32,48%. Dva lizing društva su iskazala kapital manji od iznosa propisanog odredbama Zakona o lizingu (250.000KM) i ista su pod posebnom pažnjom Agencije, a osnivači su u toku četvrtok kvartala pokrenuli aktivnosti na dokapitalizaciji.

Neposredni nadzor nad poslovanjem lizing društava provode ovlaštena lica Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontrolisanim lizing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja, zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom lizing društava u periodu 01.01. do 30.09.2014. godine odnosile su se uglavnom na unapređenje internih akata kojima se definišu rizici u poslovanju, unapređenje internih akata u segmentu računovodstvene funkcije lizing društava, nepoštivanje ugovornih odredbi od strane lizing društava u kontekstu ugovorenog usklađivanja kamatne stope sa varijabilnim indeksom, nedostatke sistema internih kontrola u segmentu kvaliteta postupanja po internim aktima, dostava neadekvatnih podataka u Centralni registar kredita kod Centralne banke BiH, nepoštivanje odredbi Zakona o obligacionim odnosima FBiH po osnovu naknade za opomene koje se obračunavaju korisnicima lizinga u kašnjenju sa plaćanjem mjesečnih obaveza i zaključivanje ugovora o lizingu koji su u suprotnosti sa odredbama Zakona o zaštiti žiranata u FBiH.

U podatke iskazane u Informaciji na dan 30.09.2014. godine su uključeni podaci dostavljeni od šest lizing društava koja posjeduju dozvolu za obavljanje poslova lizinga u Federaciji BiH, ukoliko nije drugačije naznačeno.

II POSLOVNE PERFORMANSE LIZING SEKTORA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA LIZING SEKTORA

1.1. Status, broj i poslovna mreža

Djelatnost lizinga u Federaciji BiH na dan 30.09.2014. godine obavljalo je 6 lizing društava, dok je u periodu od 2010. do 2011. godine poslove lizinga obavljalo 8 lizing društava. Do smanjenja broja lizing društava je došlo usljed oduzimanje dozvole dva lizing društva od strane Agencije (2011. i 2013. godine). Šest lizing društava registrovanih u Federaciji BiH obavlja poslove lizinga u 20 podružnica, od kojih se 16 podružnica nalazi u Federaciji BiH i 4 podružnice u Republici Srpskoj.

Dozvolu za obavljanje poslova lizinga posjeduju sljedeća lizing društva:

1. ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo,
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
3. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
4. S-Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
6. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

1.2. Struktura vlasništva

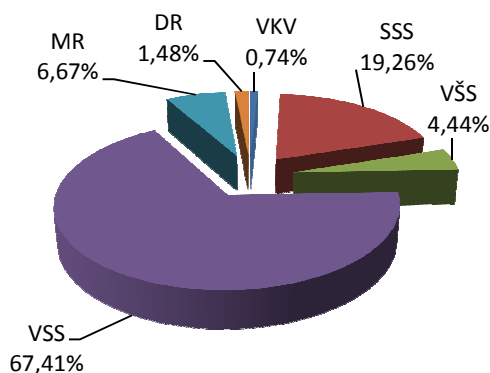
U toku trećeg kvartala 2014. godine nije bilo izmjena u strukturi vlasništva lizing društava u odnosu na prethodni izvještajni period. I dalje se tri lizing društva nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, dva lizing društva se nalaze u većinskom vlasništvu (preko 51%) nerezidentnih pravnih lica, dok se jedno lizing društvo nalazi u većinskom vlasništvu rezidentnih pravnih lica. Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture lizing društava dati su u Prilogu 2. Informacije.

1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30.09.2014. godine u sektoru lizinga je uposleno 135 zaposlenika, što predstavlja smanjenje od 12,34% ili 19 zaposlenika u odnosu na 31.12.2013. godine. Smanjenje broja zaposlenika evidentirano je kod jednog lizing društvo koje je početkom 2014. godine imalo organizacijske promjene u kontekstu objedinjavanja pojedinih zajedničkih funkcija sa matičnom bankom. U ukupan broj zaposlenika nije uključeno sedam zaposlenika lizing društva čije je sjedište u Republici Srpskoj, a koji su zaposleni u podružnicama u Federaciji BiH.

Pored navedenog broja zaposlenih, u lizing društvima je na dan 30.09.2014. godine angažovano još 38 zaposlenika putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju, od čega se 68,42% ili 26 zaposlenika odnosi na zaposlenike jednog lizing društva. U poređenju sa 31.12.2013. godine, broj povremeno zaposlenih je povećan za 4 zaposlenika ili 10,53%.

Grafikon 1. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u sektoru lizinga

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 30.09.2014. godine na nivou sektora lizinga na svakog zaposlenog se odnosi 3.612 hiljada KM aktive (31.12.2013. godine – 3.754 hiljade KM po zaposlenom). Analitički pokazatelji za pojedinačna lizing društva kreću se u rasponu od 1.641 do 4.816 hiljada KM aktive po zaposlenom.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilans stanja

Ukupna bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 30.09.2014. godine je iznosila 487.564 hiljade KM, što je za 90.537 hiljada KM ili 15,66% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. Smanjenje aktive je najvećim djelom rezultat kontinuiranog smanjenja aktive kod jednog lizin društva koje je u prethodnim periodima imalo najveće pojedinačno tržišno učešće u sektoru lizinga u FBiH. Pojedinačno posmatrano, kod jednog lizing društva je iskazan porast bilansne sume u iznosu od 6.520 hiljada KM, dok je kod pet lizing društava evidentiran pad bilansne sume u ukupnom iznosu od 97.057 hiljada KM, od čega se na dva lizing društva odnosi 90,06% ili 87.413 hiljada KM.

Na dva najveća lizing društva (posmatrano po veličini aktive) odnosi se 53,13% od ukupne aktive lizing društava.

U strukturi ukupne aktive lizing društava najznačajnije učešće su imala neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga koja iznose 328.445 hiljada KM ili 67,36% od ukupne aktive sektora lizinga. U poređenju sa 31.12.2013. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga su manja za 38.737 hiljada KM ili 10,55%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga manja za 56.120 hiljada KM ili 12,58%.

Neto potraživanja po osnovu zajma su na dan 30.09.2014. godine iznosila 51.975 hiljada KM ili 10,66% od iznosa ukupne aktive sektora lizinga. U odnosu na 31.12.2013. godine, neto potraživanja po osnovu zajma su smanjena za 11.982 hiljade KM ili 18,73%, dok su bruto potraživanja manja za 4.474 hiljade KM ili 6,26%. Potraživanja po osnovu zajmova u strukturi ukupne aktive lizing društava se kontinuirano smanjuju jer je Zakonom o lizingu lizing društvima zabranjeno zaključivanje ugovora o zajmu i isti će ostati u bilansima dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni.

Od ukupno iskazanog iznosa neto potraživanja po osnovu zajma, 49.687 hiljada KM ili 95,60% se odnosi na potraživanja jednog lizing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu, od kojih se 43.092 hiljade KM ili 86,73% odnosi na potraživanja od subsidijarnih lica, putem kojih su prije stupanja na snagu Zakona o lizingu finansirani projekti izgradnje nekretnina.

U strukturi potraživanja po osnovu zajma, na zajmove odobrene po osnovu finansiranja nekretnina se odnosi 77,45%.

Iskazano stanje bilansne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 30.09.2014. godine je iznosilo 14.098 hiljada KM, što je za 27.677 hiljada KM ili 66,25% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. Učešće navedene pozicije u ukupnoj aktivi se smanjilo sa 7,23%, koliko je iznosilo na kraju 2013. godine, na 2,89% koliko je iznosilo na dan 30.09.2014. godine. Iskazano stanje pozicije plasmani bankama je na dan 30.09.2014. godine iznosilo 14.207 hiljada KM, što je za 1.254 hiljade KM ili 8,11% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. Navedena pozicija se uglavnom odnosi na oročena sredstva društava kod komercijalnih banaka.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 30.09.2014. godine je iznosila 27.467 hiljada KM i za 2.170 hiljada KM ili 8,58% je veća u odnosu na 31.12.2013. godine. Pojedinačno posmatrano, kod dva lizing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga u iznosu od 1.803 hiljade KM, dok je kod 4 lizing društva iskazano smanjenje u iznosu od 3.547 hiljada KM.

U Tabeli 2. Informacije prikazani su podaci neto bilansnih pozicija aktive po izvještajnim periodima.

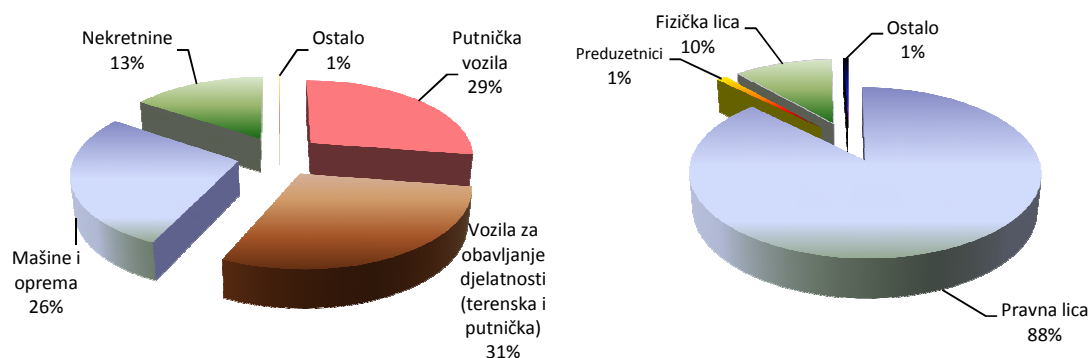
Tabela 2. Struktura neto bilansnih pozicija aktive

(000 KM)

Bilansne pozicije	31.12.2013	% učešće u aktivi	30.09.2014	% učešće u aktivi	30.09.2014 / 31.12.2013
Finansijski lizing - neto	367.182	63,51%	328.445	67,36%	-10,55%
Operativni lizing - neto	25.297	4,38%	27.467	5,64%	8,58%
Zajam - neto	63.957	11,06%	51.975	10,66%	-18,73%
Ostala aktiva	121.665	21,05%	79.677	16,34%	-34,51%
Ukupna aktiva	578.101	100,00%	487.564	100,00%	-15,66%

U strukturi potraživanja prema korisniku lizinga i predmetu lizinga nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode.

Grafikon 2. Struktura potraživanja po osnovu finansijskog lizinga prema predmetu i korisniku lizinga na dan 30.09.2014. godine

2.1.1. Kvalitet aktive

Prema podacima iz izvještaja lizing društava, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 30.09.2014. godine iskazane su u iznosu od 16.244 hiljade KM, što predstavlja smanjenje za 7.057 hiljada KM ili 30,29% u odnosu na 31.12.2013. godine. U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 30.09.2014. godine je iskazano ukupno 13.958 hiljada KM

dospjelih neizmirenih potraživanja, dok je na dan 31.12.2013. godine iskazan iznos od 15.171 hiljadu KM, što predstavlja smanjenje od 1.213 hiljada KM ili 8,00%.

Detaljnou analizou izvještaja lizing društava konstatovano je da je značajan iznos formiranih rezervi za gubitke po finansijskom lizingu na dan 30.09.2014. godine uzrokovan i činjenicom da su lizing društva u izvještajima iskazala 2.653 hiljade KM više obračunatih i izdvojenih rezervi (rezerve formirane u iznosu većem od minimalno propisanog). Navedeni iznos se odnosi na rezerve formirane od strane dva lizing društva, od čega se na jedno društvo odnosi 2.491 hiljadu KM ili 93,89% od ukupno iskazanog iznosa više obračunatih i izdvojenih rezervi i iste su formirane u skladu sa procjenom lizing društva po osnovu očekivanih poteškoća u naplati potraživanja po pojedenim ugovorima finansijskog lizinga, kao i otežanog ulaska u posjed i prodaje izuzetih predmeta lizinga.

U Tabeli 3. Informacije je iskazan uporedni pregled formiranih rezervi po kategorijama kašnjenja.

Tabela 3. Uporedni prikaz formiranih rezervi za finansijski lizing po kategorijama kašnjenja (000 KM)

Dani kašnjenja	Ukupne rezerve 31.12.2013	Ukupne rezerve 30.09.2014	% promjene
0-60	701	903	28,80%
60-90	385	297	-22,92%
90-180	9.425	1.882	-80,03%
preko 180	12.444	12.968	4,21%
preko 360	346	194	-43,93%
UKUPNO	23.301	16.244	-30,29%

Pojedinačno posmatrano, na dva najveća lizing društva (posmatrano po veličini aktive) se odnosi 86,26% od ukupno formiranih rezervi za gubitke. Kod dva lizing društva je evidentirano povećanje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31.12.2013. godine u ukupnom iznosu od 3.404 hiljade KM, dok je kod četiri lizing društva evidentirano smanjenje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31.12.2013. godine u ukupnom iznosu od 10.463 hiljade KM.

Rezerve za zajmove na dan 30.09.2014. godine su iznosile 15.034 hiljade KM i povećane su za 7.508 hiljada KM ili 99,76% u odnosu na 31.12.2013. godine, kada su rezerve za zajmove iznosile 7.526 hiljada KM.

Od ukupnog iznosa formiranih rezervi za zajmove na dan 30.09.2014. godine, 14.927 hiljada KM ili 99,29% se odnosi na rezerve formirane od strane jednog lizing društva koje u svom portfelju ima najznačajniji iznos potraživanja po ugovorima zajma od subsidijarnih lica i potraživanja korisnika lizing usluge kod kojeg je izražena značajna koncentracija izloženosti društva.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po finansijskom lizingu i zajmu na dan 30.09.2014. godine je iznosio 95.725 hiljada KM i veći je za 7.314 hiljada KM ili 8,27% u odnosu na

31.12.2013. godine. On site kontrolom kod jednog lizing društva konstatovana je greška kod iskazanog iznosa otpisanih potraživanja po finansijskom lizingu koju je društvo ispravilo u trećem kvartalu, te je iz navedenog razloga došlo do izmjene početnog stanja ukupnog iznosa otpisanih potraživanja na nivou sektora lizinga. Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 45.463 hiljade KM ili 47,49% se odnosi na otpise formirane od strane jednog lizing društva.

Uvidom u strukturu otpisanih potraživanja konstatovano je da je u toku trećeg kvartala 2014. godine vanbilansno evidentirano novih potraživanja u iznosu od 9.172 hiljade KM, od čega se 5.508 hiljada KM ili 60,05% odnosi na otpise formirane od strane jednog lizing društva.

Naplaćena vanbilansnih potraživanja na dan 30.09.2014. godine iznosila su 1.794 hiljade KM i ista su manja za 14,20% u odnosu na 31.12.2013. godine, što ukazuje na činjenicu da je naplata otpisanih potraživanja u lizing društvima otežana, obzirom da kriteriji za odobravanje istih nisu bili adekvatni ili se prilikom odobravanja finansiranja društva nisu pridržavala interno definisanih politika i procedura (neadekvatno funkcionisanje sistema internih kontrola).

Usljed teške privredne situacije u kojoj se nalazi BiH sve je više insolventnih korisnika lizinga usljed čega dolazi do raskida ugovora i do izuzimanja predmeta lizinga koje lizing društva evidentiraju na zalihama. Tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga na dan 30.09.2014. godine, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta lizinga, iznosila je 31.380 hiljada KM i manja je za 2.151 hiljadu KM ili 6,41% u odnosu na 31.12.2013. godine. Iskazana vrijednost se odnosi na 121 izuzetu jedinicu, što je za 47 izuzetih predmeta ili 27,97% manje u odnosu na 31.12.2013. godine. U Tabeli 4. Informacije je iskazana uporedna struktura izuzetih predmeta lizinga na dan 31.12.2013. i 30.09.2014. godine.

Tabela 4. Broj i vrijednost izuzetih predmeta lizinga

(000 KM)

Red. Broj	VRSTA PREDMETA LIZINGA	31.12.2013		30.09.2014	
		Broj jedinica	Procijenje na tržišna vrijednost	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost
1.	Putnička vozila	98	1.713	37	519
2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	31	429	28	416
3.	Mašine i oprema	18	6.613	35	6.861
4.	Nekretnine	21	24.776	21	23.584
5.	Šinska vozila, plovni i vazduhoplovni objekti	0	0	0	0
6.	Aparati za domaćinstvo	0	0	0	0
7.	Ostalo	0	0	0	0
Ukupno		168	33.531	121	31.380

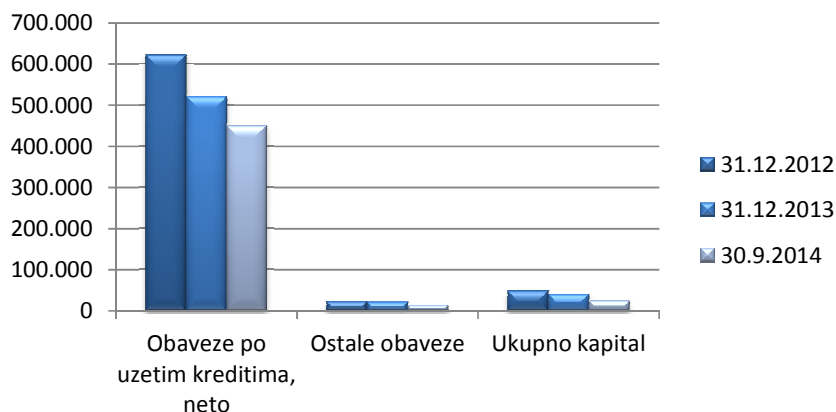
Pojedinačno posmatrano, 29.065 hiljada KM ili 92,62% od ukupne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga koji su u posjedu lizing društava, se odnosi na predmete lizinga izuzete od strane dva lizing društva.

Od ukupno iskazanog iznosa procjenjene vrijednosti izuzetih predmeta lizinga na dan 30.09.2014. godine, 75,16% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na dva lizing društva. Trenutna tržišna situacija i neadekvatni kriteriji odobravanja finansiranja uzrokuju otežanu prodaju ili novo finansiranje preuzetih nekretnina putem finansijskog ili operativnog lizinga, naročito ukoliko se uzme u obzir i činjenica da su preuzete nekretnine uglavnom poslovno-proizvodni objekti.

2.2. Struktura pasive

Obaveze po uzetim kreditima na 30.09.2014. godine i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive lizing društava (92,28% od ukupnog iznosa bilansne sume). U Grafikonu 3. Informacije iskazana je uporedna struktura pasive sektora na 31.12.2012., 31.12.2013. i 30.09.2014. godine.

Grafikon 3. Struktura pasive – uporedni podaci (000 KM)

Usljed smanjenih poslovnih aktivnosti lizing društava ukupne obaveze po kreditima na dan 30.09.2014. godine smanjene su za 70.703 hiljade KM ili 13,58% u odnosu na 31.12.2013. godine kada je navedena pozicija iznosila 520.625 hiljada. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 425.822 hiljade KM ili 87,34% se odnosi na dugoročne obaveze (obaveze po kratkoročnim kreditima na dan 30.09.2014. godine iznose 24.523 hiljade KM).

Lizing sektor u BiH u periodu do finansijske krize (kraj 2008. godine) imao je značajne izvore finansiranja iz inostranstva. U uvjetima djelovanja dužničke krize u Evropi (2011. godina) došlo je do otežanog pristupa tržištu novca, kao i novih poslovnih strategija matičnih grupacija, koje pored reorganizacije i restrukturiranja grupacija, uključuju i mjere restriktivnijeg finansiranja supsidijara što se odrazilo i na lizing društva koja posluju u FBiH. U strukturi izvora finansiranja, na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka koje uglavnom pripadaju grupacijama kojima lizing društva pripadaju se odnosi 58,26% od ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 19,58% odnosi na direktna zaduženja od osnivača i 22,16% se odnosi na zaduženja od evropskih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva

od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih preduzeća, a obezbjeđena su bankarskim garancijama izdatim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa koju lizing društva plaćaju na izvore sredstava u periodu od 01.01. do 30.09.2014. godine je 3,09% na godišnjem nivou (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u posmatranom periodu) i ista je povećana u odnosu na prethodnu poslovnu godinu. Navedeno je uzrokovano činjenicom da su kamatne stope na izvore sredstava lizing društava uglavnom vezane za varijabilni indeks EURIBOR čija je vrijednost u toku 2013. godine, kao i u tri kvartala 2014. godine bez značajnijih oscilacija.

Ukupni kapital lizing društava je na dan 30.09.2014. godine iznosio 24.281 hiljadu KM. U poređenju sa 31.12.2013. godine, navedena pozicija je manja za 11.681 hiljadu KM ili 32,48%. Smanjenje je nastalo usljed činjenice da je sektor na dan 30.09.2014. godine iskazao gubitak u poslovanju.

Dva lizing društva su iskazala ukupan kapital manji od minimalnog iznosa propisanog odredbama Zakona o lizingu, usljed iskazanih gubitaka u poslovanju koji su uzrokovani pogoršanjem kvaliteta portfelja, te nedovoljan volumen novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga. Agencija kontinuirano provodi nadzor i poduzima aktivnosti na kapitalnom jačanju lizing društava kod kojih je kapital manji od minimalnog iznosa definisanog Zakonom o lizingu.

2.3. Profitabilnost

Na nivou sektora lizinga u periodu 01.01. do 30.09.2014. godine ostvaren je gubitak u iznosu od 12.133 hiljade KM, od čega se 10.549 hiljada ili 86,94% odnosi na jedno lizing društvo.

Pojedinačno posmatrano, pet lizing društva je iskazalo negativan finansijski rezultat u iznosu od 13.591 hiljadu KM, dok je jedno lizing društvo iskazalo pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 1.458 hiljada KM.

Analizom pojedinačnih poslovnih rezultata lizing društava konstatovano je da je iskazani gubitak nastao usljed novih ispravki vrijednosti dospjelih nenaplaćenih potraživanja po osnovu zajma i novih otpisanih potraživanja po lizing ugovorima.

Prihodi od kamata u periodu od 01.01. do 30.09.2014. godine iznosili su 22.518 hiljada KM. Navedena pozicija je za 6.588 hiljada KM ili 22,63% manja u odnosu na isti period prethodne godine. Ukoliko se posmatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovu kamata iz finansijskog lizinga je iznosila 16.812 hiljada KM i za 5.451 hiljadu KM ili 24,48% je manja u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Razlog smanjenja prihoda se može obrazložiti smanjenjem kamatonosne aktive lizing društava (pad aktivnog portfelja), smanjenim novim poslovnim aktivnostima i niskim iznosom varijabilnog indeksa za koji su vezani plasmani lizing društava (EURIBOR). Pozicija ostalih prihoda po kamati je smanjena u odnosu na isti period prethodne godine za 1.164 hiljade KM ili 21,07%. U navedenoj poziciji dominira kamatni prihod po osnovu odobrenih zajmova, čiji je volumen

značajno manji u odnosu na isti period prethodne godine, što je uzrokovalo i smanjenje ukupnog kamatnog prihoda.

Rashodi po osnovu kamata su iznosili 11.254 hiljade KM, što je za 1.173 hiljade KM ili 9,44% manje u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Razlog smanjenja kamatnog rashoda je značajno niži iznos kreditnih zaduženja usljed smanjene kreditne aktivnosti lizing društava i nizak nivo varijabilnog indeksa za koji su vezani izvori sredstava lizing društava (EURIBOR).

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za period od 01.01. do 30.09.2014. godine je iznosio 11.264 hiljade KM, što predstavlja smanjenje od 5.415 hiljada KM ili 32,47% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine. Prethodno navedeno ukazuje na činjenicu da smanjenje kamatnog prihoda nije linearno praćeno i smanjenjem kamatnog rashoda, usljed činjenice da je značajan iznos plasmana odobrenih u prethodnim periodima nenaplativ (otpisana potraživanja), uz prolongaciju plaćanja kreditnih obaveza po kreditnim linijama iz kojih su odobrena sporna finansiranja.

Kategorija operativnih prihoda je u poređenju sa istim periodom prethodne godine manja za 9.519 hiljadu KM ili 41,10% iz razloga jer su pojedina lizing društva u okviru navedene pozicije u toku 2013. godine knjigovodstveno evidentirala procjenjenu vrijednost izuzetih predmeta lizinga (paralelno sa otpisom potraživanja u vanbilansnu evidenciju).

U okviru kategorije rashoda, troškovi rezervi za gubitke u tekućoj godini su iznosili 9.300 hiljada KM i veći su za 2.242 hiljade KM ili 31,77% u odnosu na prethodni period prošle godine. U tekućoj godini nije došlo do značajnog pogoršanja kvaliteta portfelja (uključujući i otpisana potraživanja) finansijskog lizinga, na što ukazuje i omjer nekvalitetne aktive (kašnjenja preko 90 dana) i ukupnog iznosa potraživanja po ugovorima finansijskog lizinga, koji je na 30.09.2014. godine iznosio 27,71%, dok je u istom periodu prethodne godine navedeni pokazatelj iznosio 29,36%. Istovremeno, ukoliko se posmatra kvalitet potraživanja po osnovu zajma, evidentno je pogoršanje omjera nekvalitetne aktive i ukupnog iznosa potraživanja koji je na 30.09.2014. godine iznosio 18,74%, dok isti na dan 31.12.2013. godine iznosio 17,10%.

3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNO UČEŠĆE, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

U trećem kvartalu 2014. godine djelatnost lizing društava bilježi povećanje vrijednosti novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga za 22,27% ili 8.120 hiljada, kao i povećanje broja novozaključenih ugovora za 14,65% ili 132 u odnosu na drugi kvartal tekuće godine. Navedeno ukazuje na činjenicu da djelatnost lizinga u toku trećeg kvartala tekuće godine bilježi blago povećanje poslovnih aktivnosti i povećanje potražnje za finansiranjima putem lizinga.

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga u periodu od 01.01. do 30.09.2014. godine je iznosila 111.644 hiljada KM i za 33.294 hiljada KM ili 22,97% je manje u odnosu na isti period prethodne godine. Broj novozaključenih ugovora iznosi 2.694, što je za 374 ugovora ili 16,12% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Prosječna vrijednost ugovora u toku trećeg kvartala 2014. godine je iznosila 43 hiljada KM i nešto je manja u odnosu na prosječnu vrijednost ugovora u istom periodu prošle godine, kada je iznosila 45 hiljada KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora, 98.565 hiljada KM ili 88,29% se odnosi na ugovore finansijskog lizinga, sa prosječnom (ponderisanom) nominalnom kamatnom stopom od 6,51% i ponderisanom efektivnom kamatnom stopom od 9,08%.

U Tabeli 5. Informacije su prikazani uporedni pokazatelji novih finansiranja po predmetu lizinga i vrsti ugovora.

Tabela 5. Struktura iznosa finansiranja prema predmetu lizinga

(000 KM)

	01.01. do 30.09.2013. godine			01.01. do 30.09.2014. godine		
	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO
Vozila	98.606	6.374	104.980	78.027	12.767	90.794
Oprema	37.076	51	37.127	18.466	312	18.778
Nekretnine	2.476	0	2.476	2.032	0	2.032
Ostalo	355	0	355	40	0	40
UKUPNO	138.513	6.425	144.938	98.565	13.079	111.644

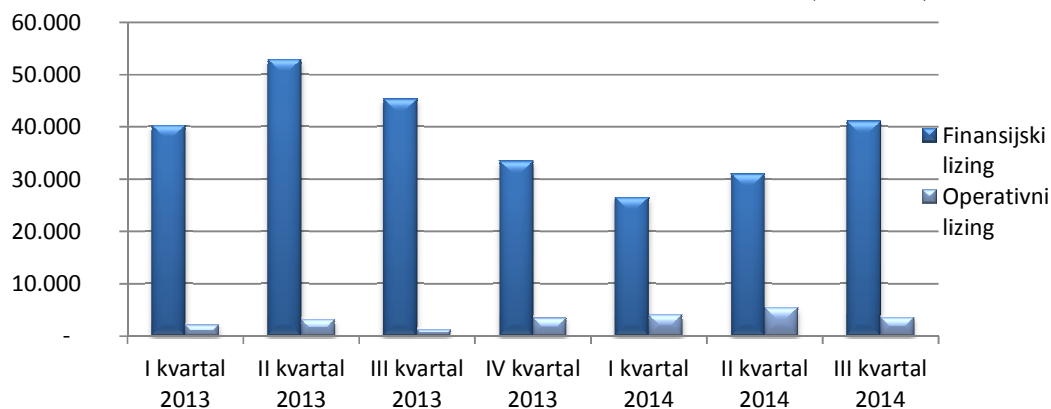
U ukupan iznos novih finansiranja ostvaren u periodu od 01.01. do 30.09.2014. godine uključen je i iznos finansiranja koje je ostvarilo lizing društvo sa sjedištem u Republici Srpskoj putem poslovnica na području Federacije BiH (navedeno društvo veći dio poslovnih aktivnosti ostvaruje u Federaciji BiH).

Napominjemo da je jedno lizing društvo po osnovu odluke vlasnika obustavilo nova finansiranja sa ciljem stabilizacije poslovanja i sanacije postojećih problematičnih plasmana.

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika lizinga dominiraju plasmani prema pravnim licima (91,02% od ukupnog iznosa finansiranja u tri kvartala 2014. godine). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

U Grafikonu 4. Informacije iskazan je uporedni pregled vrijednosti novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga po kvartalima u 2013. i 2014. godini.

Grafikon 4. Usporedni pregled vrijednosti novozaključenih ugovora u 2013. i 2014. godini (u 000KM)

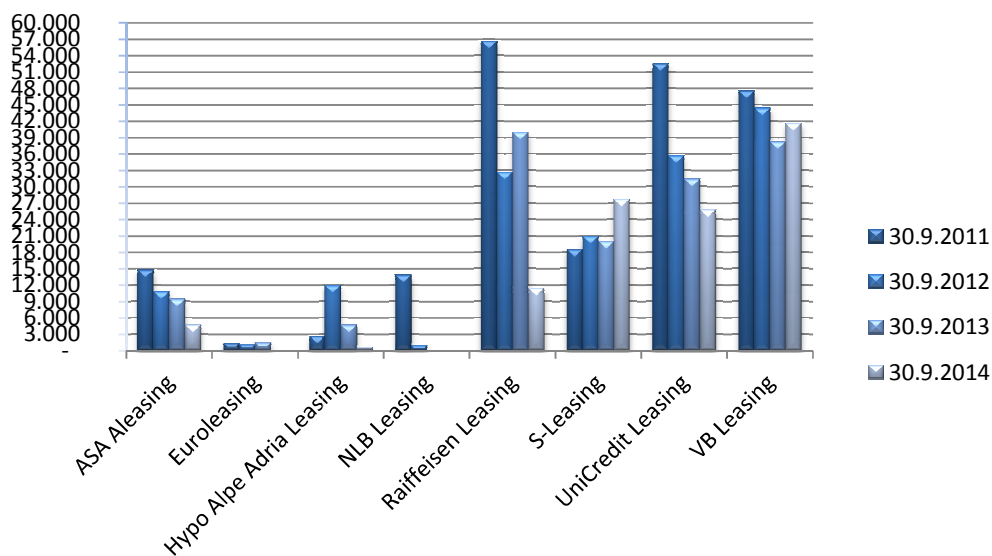

Volumen finansiranja putem ugovora operativnog lizinga za period od 01.01.do 30.09.2014. godine je veći za 6.654 hiljade KM ili 103,56% u odnosu na isti period predhodne poslovne godine.

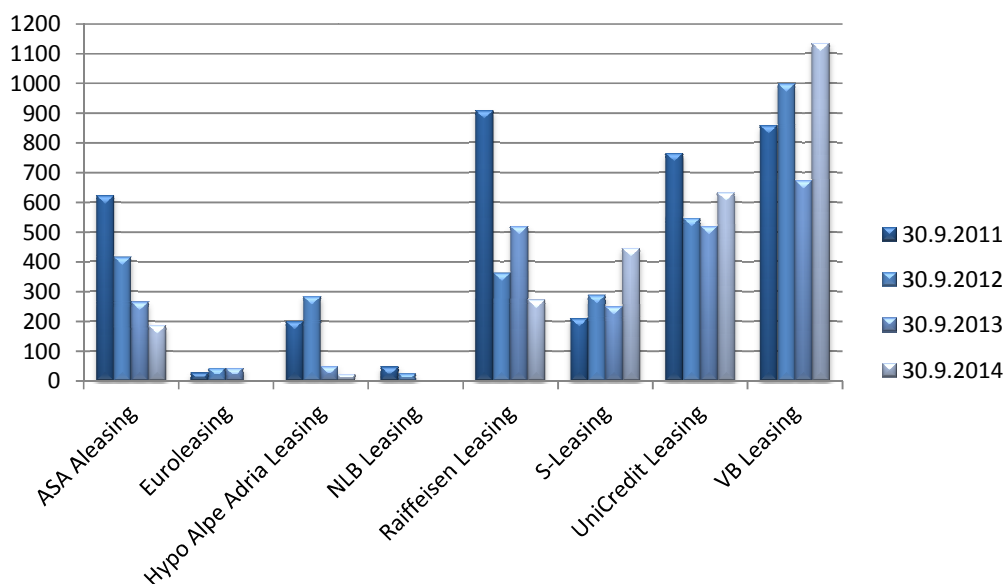
3.2. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora

Usporedni prikaz pojedinačnog tržišnog učešća lizing društava prema ukupnom volumenu i broju novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga je iskazano u Grafikonima 5. i 6. Informacije.

Grafikon 5. Tržišno učešće prema volumenu (u 000 KM)

Grafikon 6. Tržišno učešće prema broju ugovora

Na osnovu naprijed navedenog grafičkog prikaza je vidljivo da je kod dva lizing društva u trećem kvartalu 2014. godine došlo do povećanja volumena novih finansiranja, dok su četiri društva imala smanjenje volumena finansiranja u rasponu od 17,90% do 87,07%. Dva društva nisu imala novih finansiranja (jednom društvu je oduzeta dozvola za rad, a drugo je obustavilo nova finansiranja).

3.3. Ponderisana nominalna i efektivna kamatna stopa

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o lizingu izraženu na godišnjem nivou i iskazuje se u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o finansijskom lizingu.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu od 01.07. do 30.09.2014. godine je iznosila 5,71% za kratkoročne i 8,49% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 6,46%, a za dugoročne 9,02% na godišnjem nivou. Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa za navedeni period je iznosila 6,43%, a efektivna 9,00% na godišnjem nivou. U poređenju sa istim periodom prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa od 6,73% i efektivna od 9,13% na godišnjem nivou, evidentno je blago smanjenje kamatnih stopa po ugovorima finansijskog lizinga.

U Tabeli 6. Informacije iskazani su podaci o iznosu finansiranja, nominalnoj i efektivnoj kamatnoj stopi za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.07. do 30.09.2014. godine.

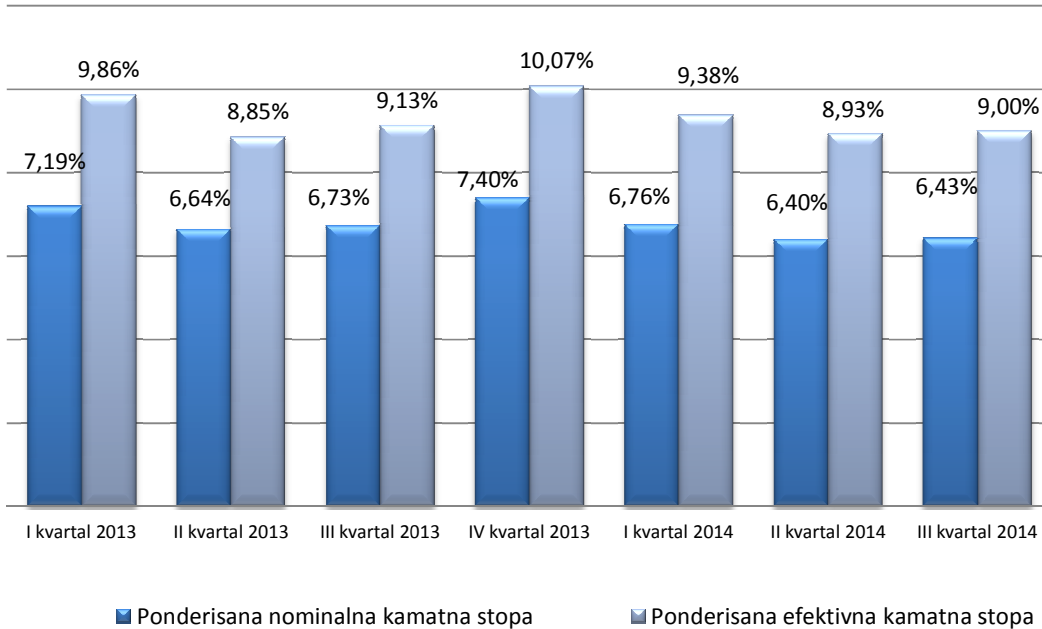
Tabela 6. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu od 01.01. do 30.09.2014. godine

Redni broj	OPIS	Broj ugovora	Iznos finansiranja u (000) KM	Ponderisana nominalna kamatna stopa	Ponderisana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	78	2.696	6,11%	9,91%
a.	putnička vozila	41	943	6,39%	11,44%
b.	vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	29	1.368	5,78%	8,64%
c.	mašine i oprema	8	385	6,59%	10,65%
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	78	2.696	6,11%	9,91%
a.	pravna lica	72	2.638	6,05%	9,70%
b.	preduzetnici	1	16	9,50%	23,57%
c.	fizička lica	5	42	8,25%	17,83%
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	2.322	95.869	6,52%	9,06%
a.	putnička vozila	1.349	36.576	6,65%	9,52%
b.	vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	688	39.140	6,32%	8,64%
c.	mašine i oprema	280	18.081	6,73%	9,32%
d.	nekretnine	2	2.032	6,23%	6,45%
g.	ostalo	3	40	8,11%	11,91%
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	2.322	95.869	6,52%	9,06%
a.	pravna lica	1.879	85.935	6,56%	8,99%
b.	preduzetnici	77	2.012	7,34%	11,99%
c.	fizička lica	366	7.922	5,90%	9,08%
	UKUPNO	2.400	98.565	6,51%	9,08%

Trend smanjenja nominalnih i efektivnih kamatnih stopa u toku 2014. godine u odnosu na 2013. godinu je evidentan i u slučaju posmatranja ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa na kvartalnom nivou, a što je uzrokovano smanjenjem varijabilnog indeksa (EURIBOR) za koji su vezane ulazne i izlazne kamatne.

U Grafikonu 7. Informacije iskazane su ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope po kvartalima.

Grafikon 7 . Pregled prosječnih ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore o finansijskom lizingu po kvartalima u toku 2013. i 2014. godine

Prethodno iskazane nominalne kamatne stope predstavljaju ugovorenu nominalnu kamatnu stopu između lizing društva i korisnika lizinga u trenutku potpisa lizing ugovora, dok prethodno iskazane efektivne kamatne stope predstavljaju diskontne stope kojom se na godišnjem nivou izjednačava sadašnja vrijednost svih budućih i postojećih obaveza dogovorenih između lizing društva i korisnika lizinga, i u iste su uključeni svi novčani tokovi predviđeni lizing ugovorom koji se odnose na uplate korisnika lizinga isključivo prema lizing društvu.

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i koji se plaća unaprijed od strane korisnika lizinga, kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi lizing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine lizing ugovora.

3.4. Prigovori fizičkih lica korisnika lizing usluga

U izvještajima dostavljenim Agenciji u periodu od 01.07. do 30.09.2014. godine evidentirano je ukupno 7 prigovora od strane fizičkih lica - korisnika lizing usluga (šest finansijskog i jedan operativnog lizinga). Broj prigovora iskazan je od strane dva lizing društva od kojih su tri

negativno riješena, jedan pozitivno riješen dok su za tri prigovora upućeni zahtjevi lizing društvima za izjašnjenje od strane Agencije.

III ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja lizing društava u Federaciji BiH od 01.09. do 30.09.2014. godine može se zaključiti da je poslovanje lizing društava u Federaciji BiH i dalje sa silaznim trendom u odnosu na isti period prethodne poslovne godine.

Kod pojedinih lizing društava su još uvijek prisutne poteškoće poslovanja koje proizilaze iz naplate postojećih potraživanja koja su nastala u prethodnim periodima.

Uticaj krize na realni sektor je evidentan, a posljedice će se i u narednom periodu neminovno odražavati i na ekonomsko okruženje u kome posluju lizing društva.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor lizing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod lizing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika finansijskih usluga finansiranih putem lizinga s ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti pojedinog lizing društva i djelatnosti lizinga na nivou Federacije BiH.

Agencija će se u narednom periodu fokusirati na sljedeće aspekte:

- nastaviti kontinuiran nadzor lizing društava posrednim i neposrednim kontrolama,
- insistirati na kapitalnom jačanju lizing društava i internom definisanju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- dopunjavanje zakonske i podzakonske regulative za lizing sektor koja se odnosi na djelovanje i poslovanje lizing društava,
- zaštita korisnika lizing usluga sa ciljem ostvarivanja finansijske stabilnosti lizing sektora u cjelini,
- praćenje aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijeđivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
- unapređenje strukture i kvaliteta podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova i
- unapređivati saradnju sa Udruženjem lizing društava u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative lizing društava kao i prijedloga izmjena zakonskih propisa.

U narednom periodu lizing društva trebaju dodatno da se fokusiraju na kontrolu dospjelih a nenaplaćenih potraživanja, odnosno najveću pažnju treba posvetiti nekvalitetnim plasmanima i poduzimanju aktivnosti na unapređenju sistema naplate dospjelih nenaplaćenih potraživanja, kao i na unapređenju prodajnih kapaciteta i kanala prodaje.

Aktivnosti lizing društava trebaju biti usmjerene na:

- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- unapređenju politika i procedura u upravljanju rizicima kojima su izložena lizing društva u svom poslovanju,
- unapređenje palete proizvoda koji se nude tržištu i pronalaženje novih kanala prodaje,
- jačanje sistema internih kontrola i funkciju interne revizije kao neovisne u izvršavanju svojih zadataka,
- unapređenje informatičke podrške u cilju adekvatnijih računovodstvenih evidencija i kvalitetnijeg izvještavanja,
- unapređenju načina informisanja i fer odnosa prema korisnicima lizinga prije kao i u toku trajanja ugovornog odnosa,
- primjene praksi odgovornog finansiranja,
- detaljnije informisanje klijenata o proizvodima koje lizing društva nude u cilju boljeg razumjevanja i ozbiljnijeg pristupa finansiranju putem lizinga,
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke i
- usklađivanje poslovanja sa Zakonom o zaštiti žiranata u Federaciji BiH i Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

IV PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LIZING DRUŠTAVA

Na osnovu Zakona o lizingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje lizing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije (objavljenim u “Službenim novinama FBiH” broj: 46/09, 46/11, 48/12, 110/12, 23/14 i 46/14), kao i uputstvima usvojenim od strane Direktora Agencije.

Odluke Agencije kojima je definisano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje lizing društava su:

1. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga,
2. Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društvu,
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti lizing društava na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodu obračuna i iskazivanja lizing naknade po ugovoru o operativnom lizingu,
6. Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja,

7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društva,
8. Odluka o nadzoru lizing društava,
9. Odluka o naknadama koje lizing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH,
10. Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, MKO i lizing društva po prigovoru klijenata,
11. Odluka o uslovima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obaveze jemstva,
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje finansiranja putem lizing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti,
13. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uslova poslovanja davaoca finansijskih usluga,
14. Uputstvo za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom lizingu,
15. Uputstvo za izradu izvještaja lizing društava i
16. Pravila postupanja ombudsmena za bankarski sistem Federacij Bosne i Hercegovine.

Broj: U.O.-64-4/14

Sarajevo: 04.12.2014. godine

PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima na dan 30.09.2014. godine

Redni broj	Naziv lizing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja FBA licence	Broj zaposlenika	Web adresa
1.	ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo	Samir Mustafić	+ 387 33 771 222	22.03.2010	18	www.asa-aleasing.ba
2.	NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg Solidarnosti 2a, Sarajevo	Dalida Međedović	+ 387 33 789 345	19.03.2010	8	www.nlbleasing.ba
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Danijela Ozme 3, Sarajevo	Munir Čengić	+ 387 33 254 354	19.01.2010	29	www.rlbh.ba
4.	S-LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7 Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010	13	www.s-leasing.ba
5.	UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	Džemala Bijedića 2, Sarajevo	Izmira Aličić-Tuka	+ 387 33 721 750	16.03.2010	32	www.unicreditleasing.ba
6.	VB LEASING d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010	35	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	135	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava na dan 30.09.2014. godine

LIZING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% učešća
ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	17,19%
	ASA AUTO d.o.o. Sarajevo	33,81%
	ALEASING d.o.o. Ljubljana	49,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	49,00%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
S-LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	51,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	49,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT LEASING S.p.A., Milan	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 30.09.2014. godine (u 000 KM)

Redni broj	Dani kašnjenja	Stopa rezervisanja	Iznos potraživanja	Ukupne rezerve
1	0-60	0,05%	16.609	8
2	60-90	5%	35.846	2.268
3	90-180	10%	1.997	201
4	180-270	30%	0	0
5	270-360	50%	0	0
6	preko 360	100%	12.557	12.557
UKUPNO			67.009	15.034

Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski lizing sa 30.09.2014. godine (u 000 KM)

Dana kašnjenja	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (pokretne stvari)	Stopa rezervisanja za finansijski lizing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
							Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	
0-60	0,50%	0,50%	270.733	23.118	50.402	4.945	253	25	625	903
60-90	10%	10%	10.818	13.691	2.147	762	215	76	6	297
90-180	50%	50%	8.205	2.178	2.316	392	1.158	196	528	1.882
preko 180	100%	75%	11.184	4.568	11.036	584	11.036	438	1.494	12.968
preko 360	100%	100%	29	165	29	165	29	165	0	194
UKUPNO			300.969	43.720	65.930	6.848	12.691	900	2.653	16.244

Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	31.12.2013		30.9.2014		% rasta
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	30.09.2014/31.12.2013
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	41.775	7,23%	14.098	2,89%	-66,25%
2.	Plasmani bankama	15.461	2,67%	14.207	2,91%	-8,11%
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	367.182	63,52%	328.445	67,36%	-10,55%
3a)	potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	446.269	77,20%	390.149	80,02%	-12,58%
3b)	rezerve za gubitke	23.301	4,03%	16.244	3,33%	-30,29%
3c)	odgođeni prihodi po osnovu kamata	55.504	9,60%	45.199	9,27%	-18,57%
3d)	odgođeni prihodi po osnovu naknada	282	0,05%	261	0,05%	-7,45%
4.	Potraživanja od subsidijarnih lica	2	0,00%	2	0,00%	0,00%
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	33.783	5,84%	35.676	7,32%	5,60%
5a)	materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	13.696	2,37%	13.964	2,86%	1,96%
5b)	materijalna i nematerijalna imovina -operativnog lizinga	42.375	7,33%	43.690	8,96%	3,10%
5c)	ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	5.210	0,90%	5.755	1,18%	10,46%
5d)	ispravka vrijednosti-operativni lizing	17.078	2,95%	16.223	3,33%	-5,01%
6.	Dugoročne investicije	119	0,02%	52	0,01%	-56,30%
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	119.779	20,72%	95.084	19,50%	-20,62%
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	63.957	11,06%	51.975	10,66%	-18,73%
7a1)	zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	71.483	12,37%	67.009	13,74%	-6,26%
7a2)	rezerve za zajmove	7.526	1,30%	15.034	3,08%	99,76%
7b)	zalihe	33.212	5,75%	31.144	6,39%	-6,23%
7c)	ostala aktiva	22.610	3,91%	11.965	2,45%	-47,08%
	UKUPNA AKTIVA	578.101	100,00%	487.564	100,00%	-15,66%
	PASIVA					
9.	Obaveze po uzetim kreditima, neto	520.625	90,06%	449.922	92,28%	-13,58%
9a)	obaveze po kratkoročnim kreditima	65.064	11,25%	24.523	5,03%	-62,31%
9b)	obaveze po dugoročnim kreditima	456.159	78,91%	425.822	87,34%	-6,65%
9c)	unaprijed plaćeni troškovi i naknada	598	0,10%	423	0,09%	-29,26%
10.	Ostale obaveze	21.514	3,72%	13.361	2,74%	-37,90%
	UKUPNO OBAVEZE	542.139	93,78%	463.283	95,02%	-14,55%
11.	Osnovni kapital	90.502	15,66%	53.520	10,98%	-40,86%
12.	Rezerve	8.829	1,53%	9.046	1,86%	2,46%
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-63.369	-10,96%	-38.285	-7,85%	-39,58%
	UKUPNO KAPITAL	35.962	6,22%	24.281	4,98%	-32,48%
	UKUPNO PASIVA	578.101	100,00%	487.564	100,00%	-15,66%
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	65.028	11,25%	88.411	18,13%	35,96%
	Novi otpis (+)	25.562	4,42%	9.172	1,88%	-64,12%
	Naplata (-)	2.091	0,36%	1.794	0,37%	-14,20%
	Trajni otpis (-)	88	0,02%	64	0,01%	-27,27%
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	88.411	15,29%	95.725	19,63%	8,27%

Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	30.09.2013.		30.9.2014		% rasta 30.09.2014/ 30.09.2013
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI						
1.	Prihodi od kamata	29.106	55,69%	22.518	62,28%	-22,63%
1a)	kamate po finansijskom lizingu	22.263	42,60%	16.812	46,50%	-24,48%
1b)	kamate na plasmane bankama	109	0,21%	307	0,85%	181,65%
1c)	naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	1.210	2,32%	1.039	2,87%	-14,13%
1d)	ostali prihodi po kamatama	5.524	10,57%	4.360	12,06%	-21,07%
2.	Rashodi po kamatama	12.427	23,78%	11.254	31,13%	-9,44%
2a)	kamate na pozajmljena sredstva	12.155	23,26%	10.957	30,30%	-9,86%
2b)	naknade za obradu kredita	272	0,52%	256	0,71%	-5,88%
2c)	ostali rashodi po kamatama	0	0,00%	41	0,11%	0,00%
3.	Neto prihodi od kamata	16.679	31,91%	11.264	31,15%	-32,47%
OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI						
4.	Operativni prihodi	23.158	44,31%	13.639	37,72%	-41,10%
4a)	naknade za izvršene usluge	23	0,04%	39	0,11%	69,57%
4b)	naknade od operativnog najma	8.792	16,82%	8.703	24,07%	-1,01%
4c)	prihodi od prodaje lizing objekta, neto	24	0,05%	50	0,14%	108,33%
4d)	ostali operativni prihodi	14.319	27,40%	4.847	13,41%	-66,15%
4d1)	prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	3.199	6,12%	1.698	4,70%	-46,92%
4d2)	prihodi od opomena	462	0,88%	431	1,19%	-6,71%
4d3)	ostalo	10.658	20,39%	2.718	7,52%	-74,50%
5.	Operativni rashodi	34.327	65,68%	27.574	76,26%	-19,67%
5a)	troškovi plata i doprinosa	6.243	11,95%	6.015	16,64%	-3,65%
5b)	troškovi poslovnog prostora	9.315	17,82%	8.749	24,20%	-6,08%
5c)	ostali operativni rashodi	18.769	35,91%	12.810	35,43%	-31,75%
6.	Troškovi rezervi za gubitke	7.058	13,50%	9.300	25,72%	31,77%
6a)	troškovi rezervi za gubitke finansijski lizing	4.033	7,72%	1.792	4,96%	-55,57%
6b)	troškovi rezervi za gubitke zajam	3.025	5,79%	7.508	20,76%	148,20%
7.	Dobit prije poreza	-1.548	-2,96%	-11.971	-33,11%	673%
8.	porez na dobit	153	0,29%	162	0,45%	5,88%
9.	Neto dobit	-1.701	-3,25%	-12.133	-33,56%	613%

Prilog 7. Rangiranje bilansne sume

31.12.2013					30.9.2014					
Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 31.12.2013.	Kumul. učešće	Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 30.09.2014.	Kumul. učešće	Indeks bilansne sume
1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	192.559	33,31%	33,31%	1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	139.667	28,65%	28,65%	73
2.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	153.919	26,62%	59,93%	2.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	119.398	24,49%	53,13%	78
3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	110.709	19,15%	79,08%	3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	107.859	22,12%	75,26%	97
4.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	53.651	9,28%	88,36%	4.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	60.171	12,34%	87,60%	112
5.	Asa ALeasing d.o.o. Sarajevo	35.718	6,18%	94,54%	5.	Asa ALeasing d.o.o. Sarajevo	29.546	6,06%	93,66%	83
6.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	31.545	5,46%	100,00%	6.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	30.923	6,34%	100,00%	98
UKUPNO		578.101	100,00%		UKUPNO		487.564	100,00%		84